

Sprawa C-300/20

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem

Data wpływu:

7 lipiec 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Bundesverwaltungsgericht (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

4 maj 2020 r.

Strona skarżąca i wnosząca skargę rewizyjną:

Bund Naturschutz in Bayern e. V.

Strona pozwana i druga strona w postępowaniu rewizyjnym:

Landkreis Rosenheim

Interwenienci:

Landesrechtsanwaltschaft Bayern, Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht

---

Przedmiot postępowania przed sądem krajowym

Dopuszczalność i zasadność złożonego przez stowarzyszenie ochrony przyrody wniosku o kontrolę legalności krajowego rozporządzenia dla obszaru chronionego krajobrazu

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE mający na celu wyjaśnienie, czy prawo Unii wymaga przed przyjęciem rozporządzenia w dziedzinie ochrony przyrody dla obszaru chronionego krajobrazu przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na

środowisko lub co najmniej przyjęcia przez państwo członkowskie decyzji o przeprowadzeniu takiej oceny

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197, s. 30) należy interpretować w ten sposób, że ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE (zwanej dalej „dyrektywą 2011/92/UE”) są ustalane już wtedy, gdy rozporządzenie mające na celu ochronę przyrody i krajobrazu przewiduje ogólne zakazy z możliwością wyłączeń oraz obowiązki uzyskania zezwoleń, które nie mają szczególnego związku z projektami wymienionymi w załącznikach do dyrektywy 2011/92/UE?
- 2) Czy art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE należy interpretować w ten sposób, że plany i programy dla rolnictwa, leśnictwa, użytkowania gruntów itp. są przygotowywane wówczas, gdy mają one na celu ustalenie ram referencyjnych dla jednego lub kilku tych sektorów? Czy też wystarczające jest ustanowienie w celu ochrony przyrody i krajobrazu ogólnych zakazów i obowiązków uzyskania zezwoleń, które należy weryfikować w ramach procedur udzielania zezwoleń dotyczących dużej liczby przedsięwzięć i zastosowań, i które mogą mieć pośredni („mimowolny”) wpływ na jeden lub kilka tych sektorów?
- 3) Czy art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE należy interpretować w ten sposób, że ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów są ustanawiane, jeżeli rozporządzenie wydane w celu ochrony przyrody i krajobrazu określa ogólne zakazy i obowiązki uzyskania zezwoleń w odniesieniu do dużej liczby opisanych w sposób abstrakcyjny przedsięwzięć i środków na obszarze chronionym, jednakże w chwili wydania tego rozporządzenia konkretne projekty nie są możliwe do przewidzenia ani zamierzone, a zatem brak jest szczególnego związku z konkretnymi projektami?

Powołane przepisy prawa Unii

Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (zwana dalej „dyrektywą 2001/42/WE”), w szczególności motywy 10 i 11, art. 3

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (zwana dalej „dyrektywą 2011/92/UE”) (Dz.U. 2012, L 26, s. 1), w szczególności załączniki I i II

Powołane przepisy prawa krajowego

Verwaltungsgerichtsordnung (ustawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, zwana dalej „VwGO”), § 47

Gesetz über ergänzende Vorschriften zu Rechtsbehelfen in Umweltangelegenheiten nach der EG-Richtlinie 2003/35/EG (ustawa w sprawie przepisów uzupełniających dotyczących środków prawnych w sprawach dotyczących środowiska określonych w dyrektywie 2003/35/WE (zwana dalej „UmwRG”), §§ 1, 2

Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung (ustawa o ocenie skutków wywieranych na środowisko naturalne, zwana dalej „UVPG”), §§ 2, 35

Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege (federalna ustawa o ochronie przyrody i zachowaniu krajobrazu, zwana dalej „BNatSchG”), §§ 20, 26

Bayerisches Gesetz über den Schutz der Natur, die Pflege der Landschaft und die Erholung in der freien Natur (bawarska ustawa w sprawie ochrony przyrody, zachowania krajobrazu i wypoczynku na łonie natury, zwana dalej „BayNatSchG”), art. 12, 18, 51

Verordnung des Landkreises Rosenheim über das Landschaftsschutzgebiet „Inntal Süd” (rozporządzenie powiatu Rosenheim w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Inntal Süd”) z dnia 10 kwietnia 2013 r. (zwane dalej „rozporządzeniem LSG”), §§ 1, 3, 4, 5, 7

Krótkie przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 Przedmiotowe pytania pojawiają się w ramach sporu, jaki zaistniał pomiędzy uznanym na podstawie UmwRG stowarzyszeniem (zwanym dalej „skarżącym”) a powiatem Rosenheim (zwanym dalej „pozwanym”) w przedmiocie ważności rozporządzenia dla obszaru chronionego krajobrazu.
- 2 Pozwany wydał rozporządzenie LSG, które weszło w życie w dniu 27 kwietnia 2013 r. W trakcie procedury przyjmowania rozporządzenia dopuścił on do uczestnictwa skarżącego, lecz nie przeprowadził strategicznej oceny wpływu na środowisko ani wstępnej analizy takiej oceny.
- 3 Rozporządzenie LSG obejmuje ochroną obszar o powierzchni około 4021 ha. Na tym obszarze chronionego krajobrazu zakazane są wszelkie działania zmieniające charakter tego obszaru lub sprzeczne z celem ochrony krajobrazu.
- 4 Skarżący kwestionuje rozporządzenie LSG w ramach wniosku o kontrolę legalności. Sąd pierwszej instancji odrzucił ten wniosek jako niedopuszczalny. Sąd odsyłający ma wydać orzeczenie w przedmiocie skargi rewizyjnej.

Krótkie przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

W przedmiocie znaczenia pytań prejudycjalnych dla rozstrzygnięcia sporu

- 5 Zgodnie z prawem krajowym skarga rewizyjna skarżącego jest niedopuszczalna. Brak jest legitymacji procesowej dla wniosku o kontrolę legalności na podstawie VwGO, ponieważ wnioskodawca nie może podnieść żadnego naruszenia prawa. Nie jest dopuszczalne złożenie wniosku o kontrolę legalności w sektorze środowiska naturalnego na podstawie UmwRG, ponieważ rozporządzenie LSG nie jest decyzją w rozumieniu UmwRG. Wydanie rozporządzenia nie podlegało bowiem na mocy prawa krajowego obowiązkowi przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na środowisko lub wstępnej analizy.
- 6 Udzielenie odpowiedzi na przedstawione pytania mogłoby doprowadzić do uwzględnienia żądania skarżącego. Dwa pierwsze pytania zmierzają do ustalenia, czy w odniesieniu do rozporządzenia LSG istniał obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na środowisko zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE. W takim przypadku skarga byłaby dopuszczalna na mocy UmwRG. Gdyby przed wydaniem rozporządzenia LSG konieczne było przeprowadzenie strategicznej oceny wpływu na środowisko na podstawie art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE, skarga rewizyjna skarżącego byłaby również skuteczna co do istoty. W takim przypadku sąd odsyłający powinien był w każdym razie stwierdzić nieważność rozporządzenia LSG ze względu na pominięcie etapu postępowania koniecznego do wydania tego rozporządzenia.
- 7 Również pytanie trzecie, dotyczące art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE, ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu. Gdyby rozporządzenie LSG miało ustalać ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczące projektów w rozumieniu art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE, pozwany powinien był na mocy prawa krajowego poddać rozporządzenie LSG wstępnej analizie, a tym samym ocenie jednostkowego przypadku w rozumieniu art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42/WE. W takim przypadku skarga byłaby dopuszczalna *per analogiam* na podstawie UmwRG. Skarga ta byłaby w każdym razie zasadna wówczas, gdyby wstępna analiza wykazała istnienie obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na środowisko. W takim przypadku powinna być zostać stwierdzona nieważność rozporządzenia LSG.
- 8 Sąd odsyłający wskazuje, że zadane pytania mają istotne znaczenie wykraczające poza niniejszą sprawę. W ramach stosowanej w Republice Federalnej Niemiec praktyki dotychczas uznawano, że wyznaczanie specjalnych obszarów ochrony, w tym wyznaczanie specjalnych obszarów ochrony zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG, nie musi być poddawane strategicznej ocenie wpływu na środowisko ani odpowiedniej wstępnej analizie. Dlatego też takie oceny nie zostały dokonane. Jeżeli odpowiedź Trybunału Sprawiedliwości na te pytania doprowadzi do stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na środowisko na podstawie prawa Unii lub, w każdym razie, obowiązku przeprowadzenia wstępnej analizy na podstawie prawa krajowego, o tyle

prawdopodobne jest, że bardzo wiele klasyfikacji obszarów chronionych, które zostały dokonane po upływie terminu transpozycji dyrektywy 2001/42/WE w dniu 21 lipca 2004 r., będzie dotkniętych nieprawidłowościami proceduralnymi. Zgodnie z prawem krajowym takie uchybienie proceduralne pociąga za sobą co do zasady nieważność rozporządzenia koniecznego do wyznaczenia obszaru. Przyjęcie istnienia obowiązku przeprowadzania strategicznej oceny wpływu na środowisko lub wstępnej analizy mogłoby zatem znacznie zmniejszyć osiągnięty w Niemczech poziom ochrony przyrody i krajobrazu (zob. ostatnio w tym względzie opinię rzecznika generalnego M. Camposa Sáncheza-Bordony w sprawie A i in. [turbiny wiatrowe w Aalter i Nevelle], C-24/19, EU:C:2020:143).

W przedmiocie pytania pierwszego

- 9 Sąd odsyłający ma wątpliwości co do tego, czy z art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE wynika obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na środowisko w odniesieniu do rozporządzenia dotyczącego obszaru chronionego krajobrazu.
- 10 Zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE ocenę wpływu na środowisko, zgodnie z art. 4–9, przeprowadza się w odniesieniu do określonych w ust. 2–4 planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko. Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/WE/42 ocenę wpływu na środowisko przeprowadza się, z zastrzeżeniem ust. 3, w odniesieniu do wszystkich planów i programów, które są przygotowane dla rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, telekomunikacji, turystyki, planów zagospodarowania przestrzennego lub użytkowania gruntów i które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego przedsięwzięć wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92 – obecnie dyrektywy 2011/92/UE (zob. art. 14 ust. 2 dyrektywy 2011/92/UE).

W przedmiocie istnienia planu lub programu w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE

- 11 Sąd odsyłający opierając się na orzecznictwie Trybunału (wyroki: z dnia 11 września 2012 r., Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias i in., C-43/10, EU:C:2012:560, pkt 94 i nast.; a także z dnia 27 października 2016 r., D’Oultremont i in., C-290/15, EU:C:2016:816, pkt 52; zobacz także wyrok z dnia 12 czerwca 2019 r., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, pkt 54 wraz z powołanym tam orzecznictwem; ponadto wyrok z dnia 22 marca 2012 r., Inter-Environnement Bruxelles i in., C-567/10, EU:C:2012:159, pkt 41), uważa, że rozporządzenie LSG stanowi plan lub program w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE.

Ustalenie ram dla zezwoleń dotyczącego projektów

- 12 Artykuł 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE ustanawia wymóg, zgodnie z którym plan lub program winien ustalać ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału pojęcie „planów i programów” dotyczy każdego aktu, który – określając reguły i procedury kontrolne – ustanawia znaczącą liczbę kryteriów i szczegółowych zasad odnoszących się do zezwolenia oraz realizacji jednego lub wielu przedsięwzięć mogących powodować znaczący wpływ na środowisko (wyroki: z dnia 11 września 2012 r., *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias i in.*, C-43/10, EU:C:2012:560, pkt 94 i nast.; z dnia 27 października 2016 r., *D’Oultremont i in.*, C-290/15, EU:C:2016:816, pkt 52; z dnia 8 maja 2019 r., *Verdi Ambiente e Società [VAS] – Aps Onlus i in.*, C-305/18, EU:C:2019:384, pkt 50 oraz z dnia 12 czerwca 2019 r., *CFE*, C-43/18, EU:C:2019:483, pkt 61). Z wyroków z dnia 7 czerwca 2018 r., *Inter-Environnement Bruxelles i in.* (C-671/16, EU:C:2018:403, pkt 55) oraz *Thybaut i in.* (C-160/17, EU:C:2018:401, pkt 55) wynika, że pojęcie „znaczącej liczby kryteriów i szczegółowych zasad” należy rozumieć w sposób jakościowy. W ten sposób można bowiem uniknąć potencjalnych strategii służących obejściu obowiązków ustanowionych w dyrektywie 2001/42/WE, które mogłyby polegać na podziale środków, co skutkowałoby zmniejszeniem skuteczności (*effet utile*) tej dyrektywy (zob. ponadto wyrok z dnia 8 maja 2019 r., *Verdi Ambiente e Società [VAS] – Aps Onlus i in.*, C-305/18, EU:C:2019:384, pkt 51).
- 13 W celu stwierdzenia, czy plan lub program ustala ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE, należy zbadać treść i cel tego planu/programu, uwzględniając zakres przewidzianej w tej dyrektywie oceny wpływu programów na środowisko (wyrok Trybunału z dnia 17 czerwca 2010 r., *Terre wallonne i Inter-Environnement Wallonie*, C-105/09 i C-110/09, EU:C:2010:355, pkt 45).
- 14 Mając powyższe na uwadze sąd odsyłający ma wątpliwości, czy rozporządzenie LSG ustala ramy w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE.
- 15 Prawdą jest, że rozporządzenie to przewiduje pewną liczbę ogólnych zakazów i obowiązków uzyskania zezwoleń mających zastosowanie do wielu przedsięwzięć i zastosowań. I tak zgodnie z art. 4 rozporządzenia LSG na obszarze chronionego krajobrazu zakazane są wszelkie działania, które zmieniają jego charakter lub są sprzeczne z celem obszaru chronionego krajobrazu. Paragraf 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia LSG stwarza w odniesieniu do różnego rodzaju zakazanych na mocy § 4 rozporządzenia LSG środków możliwość dopuszczenia w drodze uzyskania zezwolenia. Wreszcie § 6 rozporządzenia LSG przewiduje odstępstwa od ograniczeń przewidzianych w rozporządzeniu, zaś § 7 rozporządzenia LSG możliwość uzyskania zwolnień.

- 16 Powstaje jednak pytanie, czy okoliczność ta wystarcza dla przyjęcia, że ustalone zostały ramy w rozumieniu dyrektywy. Zgodnie z systematyką art. 3 dyrektywy 2001/42/WE przesłanki ustalenia ram przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE oraz zaklasyfikowanie do jednego z sektorów wymienionych w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE służą odgraniczeniu od planów i programów objętych art. 3 ust. 4 dyrektywy tej dyrektywy. Takie odgraniczenie jest konieczne, ponieważ wspomniane uregulowania wywołują odmienne skutki prawne. W przypadku planów i programów objętych art. 3 ust. 2 dyrektywy 2001/42/WE zawsze należy przeprowadzić strategiczną ocenę wpływu na środowisko. Natomiast plany i programy objęte art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE należy poddać strategicznej ocenie wpływu na środowisko tylko wtedy, gdy państwa członkowskie stwierdziły zgodnie z art. 3 ust. 5 tej dyrektywy, że mogą one potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko; poza tym nie wymaga się przeprowadzenia jakiegokolwiek oceny wpływu na środowisko (zob. również motyw 11 dyrektywy 2001/42/WE).
- 17 Ustalenie ram w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE musi więc zdaniem sądu odsyłającego mieć konkretny cel lub szczególny związek z projektami wymienionymi w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE. Plany i programy muszą ustalać ramy referencyjne tudzież ramy regulacyjne dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego takich projektów, które w rozumieniu prawodawcy Unii regularnie wywierają znaczący wpływ na środowisko i których oddziaływanie na środowisko powinno być już oceniane na wyższym poziomie, nadrzędnym w stosunku do zezwolenia dotyczącego konkretnego projektu, i poprzedzającym to zezwolenie (zob. opinię rzecznika generalnego M. Camposa Sáncheza-Bordony w sprawie A i in. [turbiny wiatrowe w Aalter i Nevelle], C-24/19, EU:C:2020:143, pkt 33, 35 i 74). Trybunał przyjął istnienie ram referencyjnych/regulacyjnych dla zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektu w tym znaczeniu przykładowo wtedy, gdy dany plan dotyczy norm technicznych, szczegółowych zasad eksploatacji, dopuszczalnych poziomów hałasu itd. i w ten sposób określa warunki, na jakich będzie można udzielić zezwolenia na konkretne przedsięwzięcia (zob. wyrok z dnia 27 października 2016 r., D’Oultremont i in., C-290/15, EU:C:2016:816, pkt 50). Do tego orzecznictwa nawiązuje rzecznik generalny M. Campos Sánchez-Bordona w swojej opinii w sprawie A i in. (turbiny wiatrowe w Aalter i Nevelle) (C-24/19, EU:C:2020:143, pkt 93) i podkreśla, że rozpatrywanej w niej uregulowanie flamandzkie szczegółowo reguluje wymogi odnoszące się do wielu istotnych kwestii, takich jak hałas, zacienienie, bezpieczeństwo i natura turbin wiatrowych. W tym kontekście zdaniem sądu odsyłającego nie może wystarczyć, aby plan lub program, na przykład ze względu na zakres jego stosowania, obejmował również (przypadkowo) „projekt[y] wymienion[e] w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE”, nie odnosząc się do nich samych, ani nie warunkując ich zatwierdzenia.
- 18 Jeżeli istnieje wymóg odniesienia do danego projektu, wówczas rozporządzenie LSG nie ustala ram dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego

projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE. Wynika to już z samego celu ochrony realizowanego przez rozporządzenie LSG. Ponadto rozporządzenie to nie zawiera również przepisów szczególnych dotyczących wydawania zezwoleń na projekty, o których mowa w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE. Takie rozporządzenie w sprawie obszaru chronionego krajobrazu nie reguluje kwestii udzielania zezwoleń na projekty, lecz ma na celu przede wszystkim zapobieganie opracowywaniu projektów lub, w każdym razie, opracowywanie ich zgodnie z celami ochrony przyrody.

W przedmiocie pytania drugiego

- 19 Pytanie drugie dotyczy kolejnej przesłanki, przewidzianej w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE, zgodnie z którym istnieje obowiązek przygotowywania planów i programów dla rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, telekomunikacji, turystyki, planów zagospodarowania przestrzennego lub użytkowania gruntów. Sąd odsyłający ma wątpliwości, czy tak jest w niniejszej sprawie, ponieważ rozporządzenie LSG zostało wydane w dziedzinie ochrony przyrody i zachowania krajobrazu, a zatem nie odniesieniu do któregoś z wyżej wymienionych sektorów.
- 20 Wychodząc z 10 motywu dyrektywy 2001/42/WE zaklasyfikowanie sektorów w art. 3 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy wiąże się z przyjęciem założenia, że to w tych sektorach zazwyczaj wywierany jest znaczący wpływ na środowisko i że odnoszące się do nich plany powinny zatem co do zasady stanowić przedmiot strategicznej oceny wpływu na środowisko. Oznacza to przyjęcie, że plan lub program może być jednoznacznie zaklasyfikowany do odpowiedniego sektora. Zostało to wyrażone w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE w ten sposób, że plan lub program powinien być „przygotowany” dla tego sektora, a tym samym sporządzony w sposób celowy i ukierunkowany na ten sektor. Wniosek ten potwierdza art. 5 dyrektywy 2001/42/WE. Zgodnie z tym przepisem w sprawozdaniu dotyczącym środowiska należy m.in. zidentyfikować, opisać i oszacować potencjalny znaczący wpływ na środowisko wynikający z realizacji planu lub programu oraz uwzględnić rozsądne rozwiązania alternatywne (ust. 1), a także podać informacje dotyczące stadium planu lub programu w procesie podejmowania decyzji (ust. 2). Wymogi te są dostosowane do planów i programów w sektorach wymienionych w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE, lecz nie są dostosowane do rozporządzenia mającego na celu ochronę przyrody i zachowania krajobrazu. Mając to na uwadze logiczne jest, że sektory ochrony przyrody i zachowania krajobrazu nie zostały wymienione w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE.
- 21 W orzecznictwie Trybunału przesłance „przygotowania” dla określonego sektora poświęcono dotychczas niewiele uwagi (zob. przykładowo wyrok z dnia 12 czerwca 2019 r., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, pkt 61 i nast.; zobacz także wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Inter-Environnement Bruxelles i in., C-671/16, EU:C:2018:403, pkt 43 i nast., w odniesieniu do sektorów zagospodarowania

przestrzennego i użytkowania gruntów). Mając to na uwadze sąd odsyłający uważa, że konieczne jest wyjaśnienie przez Trybunał tego, czy to „przygotowanie” musi spełniać wymóg celowego ukierunkowania na jeden z sektorów wymienionych w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE, czy też wystarczy, że plany i programy rzeczywiście wywierały wpływ na wymienione sektory (w niniejszym przypadku: rolnictwo, leśnictwo, użytkowanie gruntów), chociaż zostały przygotowane dla innego sektora nieobjętego art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE (w niniejszym przypadku: ochrony przyrody i zachowania krajobrazu). Wyjaśnienie tej kwestii ma szczególne znaczenie, ponieważ ta przesłanka „przygotowania” dla określonego sektora odróżnia plany i programy w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE od planów i programów, o których mowa w art. 3 ust. 4 tej dyrektywy.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 22 Pytanie trzecie dotyczy wykładni art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE. Będzie ono miało znaczenie tylko wtedy, gdy Trybunał Sprawiedliwości uzna za konieczne istnienie konkretnego odniesienia do projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 2011/92/UE (pytanie pierwsze) lub potwierdzi to, że przygotowanie musi być celowe i ukierunkowane na jeden z sektorów wymienionych w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE (pytanie drugie). W takiej sytuacji należałoby bowiem uznać, że rozporządzenie LSG nie powinno być podlegać strategicznej ocenie wpływu na środowisko zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE.
- 23 W myśl art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE państwa członkowskie ustalają zgodnie z art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42/WE, czy plany i programy inne niż określone w art. 3 ust. 2 tej dyrektywy i które określają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów, mogą potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału przewidzianą w art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE przesłankę „ustalania ram” należy interpretować w ten sam sposób, co przesłankę, o której mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy (zob. wyrok z dnia 12 czerwca 2019 r., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, pkt 60). W związku z tym kwestie podniesione w pytaniu pierwszym pojawiają się również w ramach art. 3 ust. 4 dyrektywy 2001/42/WE. Stosownie do powyższych uwag należy zatem również w niniejszym przypadku wymagać konkretnego odniesienia planów i programów do „projektów”, dla których te ramy są ustalane. W braku takiego odniesienia – z wyjątkiem planów lub programów zawierających jedynie wymogi dla przedsięwzięć, które nie wymagają zezwolenia (wyrok z dnia 12 czerwca 2019 r., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, pkt 65) – ostatecznie nie istniałyby bowiem plany lub programy nieobjęte zakresem stosowania dyrektywy 2001/42/WE. Byłoby to sprzeczne z motywem 11 dyrektywy 2001/42/WE.
- 24 Pytanie trzecie zmierza zatem do ustalenia, jak konkretne musi być odniesienie planów i programów do „projektów”, dla których ramy są ustalane.